

Remiss - Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting

Falkenbergs kommun har beretts möjlighet att yttra sig över Finansdepartementets betänkande Lite mer lika – Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74). Falkenbergs kommuns synpunkter på remissen följer enligt nedan.

- Det är bra att det införs en högre grad av indexering än i nuvarande system i syfte att bibehålla systemets aktualitet under en längre tid.
- Förenklingar av systemet bör i större grad eftersträvas i framtida översyner för att i större omfattning öka förståelsen och därmed acceptansen för utjämningsystemet.
- För att skapa ett system som än mer utjämnar opåverkbara skillnader är det bra att socioekonomisk grund har införts inom modellen för förskola. Det är av stor vikt att i kommande översyner av kostnadsutjämnningen se över om socioekonomiska faktorer kan införas i än större omfattning.
- När det gäller delmodellen gymnasieskola är det bra att programvalsfaktor beräknas med ett tillägg för invånare 16-18 år som inte är inskrivna i gymnasiet. Det skapar bättre förutsättningar för kommuner med socioekonomiska utmaningar.
- Delmodellen för individ- och familjeomsorg har varit kritiserad och det är därmed av stor vikt att det har gjorts en grundlig översyn av denna och föreslagna förändringar är viktiga att införa.
- Det är bra att det införs en ny delmodell för kommunal vuxenutbildning. Det är däremot olyckligt att den befolkningsdata som ligger till grund för modellen ligger två år före utjämningsåret, vilket bör åtgärdas.

Finansdepartementet har avlämnat förslag till uppdatering av kostnadsutjämningsystemet. Direktivet till översynen var att överväga om det nuvarande systemet i tillräcklig grad fångar upp större samhällsförändringar och med anledning av detta eventuellt föreslå förändringar av delmomenten i kostnadsutjämnningen.

Falkenbergs kommun ställer sig i huvudsak positiv till betänkandet. Översynen av nuvarande kostnadsutjämning har varit efterfrågad och nödvändig. I en allt snabbare förändring i samhället är det nödvändigt att översyner görs mer regelbundet av utjämningsystemet. Vid dessa översyner bör förenklingar av systemet i större grad eftersträvas för att i större omfattning öka förståelsen och därmed acceptansen för detsamma.

Indexering

Det är bra att översynen av kostnadsutjämningsystemet föreslår en större grad av indexering.

Det anges i betänkandet att uppdatering av merkostnadsberäkningar inom olika delmodeller är en av de viktigaste förklaringarna till de sammanlagda effekterna av förslagen. Det är därför av största vikt att dessa beräkningar uppdateras oftare i utjämningsystemet.

Socioekonomiska faktorer

Kostnadsutjämningsystemet har som grund att utjämna för faktorer som inte går att påverka med kommunala beslut dvs. opåverkbara faktorer. En sådan faktor som påverkar kommunernas kostnadsbild är socioekonomiska faktorer. Socioekonomiska faktorer ingår i dag i äldreomsorgsmodellen och förslaget är att socioekonomiska faktorer även ska ingå i delmodellerna för förskola, grundskola, gymnasieskola samt individ- och familjeomsorg. Denna förändring är mycket positiv.

Delmodell, individ- och familjeomsorg.

Denna delmodell kommer i förslaget att utökas till sju variabler som ska avspegla socioekonomiska förhållanden i kommunen. De nya variablerna är *"andel barn och ungdomar i åldern 0-19 år som lever i ekonomiskt utsatta hushåll, ohälsotal, andel invånare äldre än 65 år, variabel för justering av hushållsinkomster som beror på gränspendling till Norge och Danmark"*. Nuvarande delmodell för individ- och familjeomsorg har varit kritiserad för att den har varit möjlig att påverka vilket framförallt berodde på variabeln *"andel av befolkningen med ekonomiskt bistånd i mer än 6 månader"*. Det är därmed av stor vikt att det har gjorts en grundlig översyn av denna delmodell och föreslagna förändringar är viktiga att införa.

Delmodell, Gymnasieskolan

Avsaknad av gymnasiekompetens är en av de allra största riskfaktorerna för arbetslöshet och utanförskap. Därför är det viktigt att föreslagna förändring att programvalsfaktorn ska tilldela en för samtliga elever genomsnittlig kostnad även för 16–18-åringar som inte är inskrivna i gymnasieskolan får genomslag. Förslaget gynnar typiskt kommuner med socioekonomiska utmaningar genom att beräkna ett tillägg – jämfört med dagens utjämning – för elever som inte är inskrivna.

Delmodell, kommunal vuxenutbildning

En ny delmodell för kommunal vuxenutbildning införs vilket är positivt. Det är kommunens skyldighet att erbjuda grundskole- och gymnasieutbildning för vuxna. Kommunerna är också skyldiga att erbjuda nyanlända möjlighet att lära sig svenska genom SFI. Nettokostnaden för dessa områden var för landets kommuner sex miljarder kronor under år 2016. I och med beloppets storlek samt att skillnaderna kan vara stora mellan landets kommuner är det av stor vikt att denna modell införs. Däremot är det olyckligt att befolkningsdata som ligger till grund för modellen ligger två år före utnämningåret.

William Hedman
Ekonomichef